

Kinnitatud Maaelu Edendamise Sihtasutuse
nõukogu 05.06.2026
elektroonilise hääletuse otsusega
protokoll nr 8 p 2

Maaelu Edendamise Sihtasutus

STRATEEGIA AASTATEKS

2026-2031

Sisukord

1. Strateegiline lähtekoht ja roll	2
1.1 Roll	2
1.2 Tegutsemisala	2
2. Eesmärk, visioon ja väärtused	3
2.1 Põhikirjaline eesmärk	3
2.2 Missioon	3
2.3 Visioon.....	3
2.4 Väärtused.....	3
3. Strateegiline raamistik ja tegevussuunad	3
3.1 Tegevusloogika ja põhieesmärgid	3
Kapitalile ligipääsu parandamine maapiirkondades (P1).....	3
Ettevõtluse tootlikkuse ja konkurentsivõime kasvatamine maapiirkondades (P2)	4
Turutõrgete leevendamine ja riskipõhine tegutsemine (P3).....	4
Finantsiline kestlikkus, riskijuhtimine ja vastutustundlik tegevus (P4).....	4
3.2 Tegevussuunad	5
3.3 Finantsraamistik	6
4. Juhtimine, koostöö ja võimekus	6
5. Mõju	7

1. STRATEEGILINE LÄHTEKOHT JA ROLL

Maapiirkondade ettevõtluskeskkonda mõjutavad pikaajalised struktuursed väljakutsed, sealhulgas demograafilised muutused, kapitali koondumine suurematesse keskustesse ning sektoripõhised riskid. Väiksem turumaht ja hajus asustus piiravad arenguvõimalusi võrreldes tõmbekeskustega.

Samas on ettevõtlus maapiirkondades oluline riigi tasakaalus arengu, toidujulgeoleku ja kohaliku tööhõive seisukohalt. Seetõttu on vajalik sihitud ja riskiteadlik finantseerimine, mis täiendab turupõhiseid lahendusi ning aitab leevendada kapitalipuudujääke.

Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) strateegia määratleb strateegilised suunad ja tegevusloogika perioodiks 2026-2031.

MES on 2001. aastal asutatud riigi sihtasutus, mille asutajaõigusi teostab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium (REM). MES on isemajandav ja riigieelarvest põhitegevuseks vahendeid ei saa ning täidab asutaja poolt määratud ülesandeid maapiirkondade arengu toetamisel.

1.1 Roll

Oleme riigi finantsinstrumentide rakendaja maapiirkondades. Tugevdame finantsvahenditega sektori kriisikindlust ja panustame maaelu maine ja nähtavuse suurendamisse.

Meie roll on parandada maapiirkondades tegutsevate ettevõtjate ligipääsu kapitalile ja toetada nende arengut nii sihtasutuse omavahenditest rahastatavate finantslahenduste kui ka Euroopa Liidu rahastamisvahendite abil. Lisaks panustame maapiirkondades elavate ja sinna elama asuvate eraisikute eluasemete kättesaadavuse parandamisse.

Kolmekümne tegutsemisaasta jooksul on MES väljastanud maapiirkondades tegutsevatele ettevõtjatele laene ja võimaldanud käenduste kaudu pankade rahastust kokku üle 1,6 miljardi euro ning tunnustatud enam kui 100 maamajanduse tegijat, kes on andnud märkimisväärse panuse maapiirkondade arengusse.

1.2 Tegutsemisala

Ettevõtluse ja eluaseme soetamise finantseerimine maapiirkondades

Keskendumine maapiirkondades tegutsevate ettevõtjate kapitalivajadustele. Pakume laene, käendusi ja kapitalirendi lahendusi, mis toetavad tootmisvõimekuse kasvu, investeringuid uuendustesse, kohanemist turumuutustega ning kestlikku arengut. Teenused on suunatud olukordadele, kus ettevõtjad ei pääse ligi kommertsbankade rahastusele ebapiisavate tagatiste, hooajalisuse või sektoripõhiste riskide tõttu. Koostöös finantseerimisasutustega pakume eluaseme kaaslaene maapiirkondades elavatele ja sinna elama asuvatele eraisikutele. Sellega aitame kaasa elamistingimuste parandamisele ning tööjõu püsimisele maapiirkondades.

Euroopa Liidu finantsinstrumendid

Rakendame Euroopa Liidu finantsinstrumente, suunates vahendid maapiirkondade ettevõtluse arengu ja kestlike investeeringute tegemisse.

Kriisimeetmed

Rahastame ettevõtjaid ebasoodsate majandus- ja ilmastikuolude korral, et tagada maapiirkondade ettevõtluse ja sellega seotud sektorite kestlikkus. Pakume sihitud ja vajaduspõhiseid finantslahendusi koostöös finantseerimisasutuste, ministeeriumi ja erialaliitudega.

Maaelu maine ja nähtavus

Kujundame ja võimestame maaelu ning maapiirkondade ettevõtluse positiivset kuvandit. Tunnustamise ja teavitustegevuse kaudu soodustame maaelu kestlikkust kooskõlas Eesti regionaalpoliitika ja maaelu arengueesmärkidega.

2. EESMÄRK, VISIOON JA VÄÄRTUSED

2.1 Põhikirjaline eesmärk

Edendada Eesti maapiirkondades ettevõtlust, tugevdada konkurentsivõimet, parandada eluasemete kättesaadavust ja kujundada maaelu mainet.

2.2 Missioon

Parandada maapiirkondades tegutsevate ettevõtjate ligipääsu kapitalile, leevendada turutõrkeid ning toetada elukeskkonna arengut.

2.3 Visioon

Maapiirkonna ettevõtlus- ja elukeskkonnal on tõmbekeskustega võrdsed arenguvõimalused ja ligipääs finantseerimisele.

2.4 Väärtused

Avatus

Tegutseme läbipaistvalt ja vastutustundlikult. Oleme avatud tagasisidele, uutele ideedele ja muutustele.

Koostöö

Teeme koostööd, jagame teadmisi, toetame üksteist eesmärkide saavutamisel. Kaasame kliente ja partnereid ning leiame koos toimivad lahendused.

Mõjus

Tegutseme eesmärgipäraselt ja tulemuslikult, et saavutada mõõdetav ja pikaajaline mõju maapiirkonna ettevõtluse ja elukeskkonna arengule.

3. STRATEEGILINE RAAMISTIK JA TEGEVUSSUUNAD

3.1 Tegevusloogika ja põhieesmärgid

MES-i strateegilised fookused ja nendega seotud eesmärgid on kujundatud lähtuvalt sihtasutuse rollist finantsinstrumentide rakendajana. MES-i tegevus on suunatud turutõrgete leevendamisele, kapitali kättesaadavuse parandamisele, maapiirkondade ettevõtluse ja elukeskkonna kestliku arengu toetamisele ning maaelu maine kujundamisele. Strateegilised eesmärgid kirjeldavad, millist mõju soovime oma tegevusega saavutada ning milliste tegevuste kaudu see mõju realiseerub. Strateegia on ülesehitatud nelja põhieesmärgi (P1-P4) kaudu, mis koos moodustavad MES-i tegevusloogika terviku. Iga põhieesmärgi täitmist hinnatakse selgelt määratletud tulemusnäitajate abil, mis võimaldavad jälgida nii tegevuste mõju kui ka finantslahenduste jätkusuutlikkust.

Kapitalile ligipääsu parandamine maapiirkondades (P1)

Regionaalne ebavõrdsus kapitali kättesaadavuses on Eesti ettevõtluskeskkonnas püsiv probleem, mis mõjutab eelkõige maapiirkondades tegutsevate ettevõtjate investeerimisvõimet ja arenguvõimalusi. Finantsturgude toimimine ei taga alati võrdseid võimalusi kõigis piirkondades, kuna tagatisvara madal likviidsus, hajus asustus ja kõrgem tajutav risk vähendavad finantseerimisasutuste valmisolekut rahastust pakkuda.

MES-i roll on sellistes olukordades tagada, et elujõulistel ettevõtetel oleks ligipääs kapitalile sõltumata nende asukohast. MES-i tegevus ei asenda turupõhist rahastust, vaid täiendab seda, aidates parandada kapitali kättesaadavust, kujundada maaelu mainet ning säilitada

majanduslikku aktiivsust maapiirkondades. Ettevõtluse kõrval toetab MES ka eraisikuid, pakkudes kaaslaene elamistingimuste parandamiseks ja eluaseme ostmiseks või ehitamiseks. Eluaseme kättesaadavus on oluline eeldus tööjõu püsimiseks ja uute elanike maale elama asumiseks ning seeläbi maapiirkondade terviklikuks arenguks.

Strateegiaperioodil keskendub MES koostöös finantsvahendajatega maapiirkondades tegutsevate ettevõtjate rahastuse hoidmisele ja parendamisele, sealhulgas teenuste kättesaadavuse suurendamisele. Eesmärk on soodustada Eesti regionaalpoliitika eesmärkide elluviimist, vältides olukorda, kus ettevõtlusvõimalused koonduvad üksnes majanduslikult tugevatesse tömbekeskustesse. Tegevuse tulemusena paranevad investeerimisvõimalused maapiirkondades ning suureneb ettevõtjate võimekus ellu viia arengu- ja kasvuprojekte.

P1 mõju hinnatakse rahastuse regionaalse jaotuse kaudu, jälgides, kuidas MES-i finantslahendused on jaotunud piirkondade lõikes ning millisel määral toetavad need investeringute elluviimist kogu Eestis.

Ettevõtluse tootlikkuse ja konkurentsivõime kasvatamine maapiirkondades (P2)

Regionaalse majanduse tootlikkuse kasv ja kestlik areng eeldavad investeringuid, mille tasuvusaeg on sageli pikk ning riskid suuremad kui tavapärase äritegevuse puhul. Sellised investeringud hõlmavad muu hulgas tootmisvõimsuste moderniseerimist, tehnoloogilisi uuendusi, ressursitõhusust, keskkonnahoidu ning uusi ärimudeleid. Turupõhine rahastus ei kata alati pikaajalise tasuvusajaga investeringute vajadust, eriti olukordades, kus projektide tulupotentsiaal realiseerub alles mitme aasta pärast. MES-i roll on võimaldada nimetatud investeringute elluviimist, mis toetavad ettevõtete konkurentsivõimet ja majanduse kestlikku arengut.

Strateegiaperioodil toetab MES investeringuid, mis suurendavad tootlikkust, lisandväärtust ja pikaajalist majanduskasvu ning säästavad keskkonda. MES-i tegevus aitab jagada finantseerimisriske, võimestada erasektori kapitali ning toetada laiemat majanduslikku mõju loovate projektide elluviimist.

P2 täitmist hinnatakse eelkõige tulemusnäitaja kaudu, mis kajastab MES-i panust investeringutesse, mida turg ei rahasta piisavas mahus või laenuvõtjatele sobivatel tingimustel.

Turutõrgete leevendamine ja riskipõhine tegutsemine (P3)

Turupõhise rahastuse pakkumine ei kata alati ettevõtjate vajadusi, eriti olukordades, kus projektide riskitase, tagatiste nappus, vähene rahavoog või majandusolukord ei võimalda finantsasutustel laenuaotlusi rahastada. Sellised turutõrked võivad takistada investeringuid ja elujõuliste ettevõtete arengut. Lisaks tavapärastele turutõrgetele võivad bioressursiga seotud sektorite kriisiolukorrad oluliselt vähendada ettevõtjate ligipääsu kapitalile. Sellistes olukordades on avaliku sektori toetus sageli ainus võimalus vältida laiemat majanduslikku kahju.

MES võimaldab kiiret ja paindlikku ligipääsu käibekapitalile, aidates ettevõtetel säilitada likviidsust, jätkata tegevust ja tulla toime ajutiste majandus- või ilmastikuriskidega.

P3 täitmist hinnatakse tegevuse mahuliste ja tulemusnäitajate kaudu, mis peegeldavad MES-i rolli kapitali kättesaadavuse parendamisel ning ettevõtjate toetamisel kriisiolukordades.

Finantsiline kestlikkus, riskijuhtimine ja vastutustundlik tegevus (P4)

MES-i tegevuse eelduseks on finantsiline kestlikkus ja vastutustundlik riskijuhtimine. Isetasuvus ei ole eraldiseisev eesmärk, vaid strateegiline raamistik, mis võimaldab MES-il täita oma rolli pikaajaliselt ja sõltumatult täiendavast avalikust kapitalist. Finantslahenduste kestlikkus eeldab tasakaalu tulude, halduskulude ja kahjude vahel ning laenu- ja

käendusportfelli riskide teadlikku ja süsteemset juhtimist. Riskijuhtimine peab samal ajal arvestama MES-i avalikku rolli, võimaldades võtta põhjendatud riske olukordades, kus turupõhine rahastus ei toimi, kuid vältides ülemäärast riskide kuhjumist ja finantsstabiilsuse ohustamist.

Strateegiaperioodil keskendub MES riskipõhise otsustusloogika rakendamisele, portfelli hajutamisele ning läbipaistvale juhtimisele. Eesmärk on tagada, et tegevused on vastutustundlikud ja kooskõlas MES-i pikaajaliste strateegiliste eesmärkide ning asutaja ootustega. Strateegiliste eesmärkide täitmist hinnatakse nimetatud võtmenäitajate kaudu (tabel 1).

Eesmärgi kood	Põhieesmärk	Strateegiline tulemus	KPI kood	KPI (Tulemusnäitaja)	mõõtühik
P1	Ligipääsu parandamine kapitalile	Nõudlusele vastav käenduste ja laenude maht	1.1	Positiivselt otsustatud taotluste osakaal kogu taotluse mahust	%
P2	Ettevõtluse konkurentsivõime edendamine maapiirkondades	Tootlikkust ja kestlikkust suurendavad investeeringud	2.1	MES-i finantseerimise abil ellu viidud pikaajaliste investeeringute dünaamika	€, %
P3	Turutõrgete leevendamine ja riskipõhine sekkumine	Kapitali kättesaadavust takistavad turutõrked on leevendatud	3.1	MES-i finantseerimise abil rahastatud projektide kogumaht	€
P3		Kriisiolukordades ligipääs käibekapitalile	3.2	Kriisilaenu abil rahastatud lepingute kogumaht	€
P4	Kestlikkus	Finantsiline isetasuvus	4.1	Positiivne tulem	%
P4		Vastutustundlik riskijuhtimine	4.2	Portfelli kahjumäär väiksem või võrdne tegevustulust	€
P4		Hea juhtimine	4.3	Auditites ja kontrollides tuvastatud oluliste puuduste arv	tk

Tabel 1. Strateegilised eesmärgid ja KPI-d.

3.2 Tegevussuunad

Keskendume viiele tegevussuunale, mis toetavad kapitali kättesaadavust, ettevõtluse konkurentsivõimet maapiirkondades, maaelu maine kujundamist ning finantslahenduste kestlikku ja vastutustundlikku toimimist. Strateegilised eesmärgid (P1-P4) määratlevad soovitud mõju, tegevussuunad kirjeldavad peamisi lähenemisi ja tegevusi, mille kaudu need eesmärgid saavutatakse.

1) Kapitali kättesaadavus ja regionaalne tasakaal (Seos P1)

- tagame nõudlusele vastavad finantseerimise mahud;
- arendame eluaseme kaaslaenu, et toetada elukeskkonna arengut maapiirkondades;
- lihtsustame ja digitaliseerime teenuseid, et soodustada ligipääsu rahastusele;
- rakendame teenuste sihtgrupipõhist hinnastamist.

2) Tootlikkust ja kestlikkust suurendavad investeeringud (Seos P2)

- soodustame moderniseerimist ja tehnoloogiliste uuenduste finantseerimist;
- soodustame ressursitõhusust ja kestlikke lahendusi;
- toetame innovatsiooni ja uute ärimudelite arendamist.

3) Turutõrgete leevendamine ja kriisikindlus (Seos P3)

- töötame välja vajaduspõhiseid finantslahendusi turutõrgete leevendamiseks;
- tugevdame klientide krediitkõlblikkust;
- tagame kriisiolukordades bioressursiga tegelevatele ettevõtjatele ligipääsu kapitalile;

- noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise ja arendamise soodustamine ning nendele kapitali kättesaadavuse parandamine.

4) Kestlik, vastutustundlik finantspartner (Seos P4)

- tegutseme isemajandavalt, et tulud ületaksid halduskulusid ja finantseerimise kahjumeid;
- rakendame mõõdukat riskistrateegiat;
- juhime laenu- ja käendusportfelli läbipaistvalt.
- tugevdame analüütilist võimekust ja mõju hindamist;
- tagame selged, läbipaistvad ja ühtsed otsustusstandardid.

Tegevussuundade elluviimist ja tulemusi jälgitakse täiendavate mõõdikute abil. Mõõdikute süsteem hõlmab nii strateegilisi tulemusnäitajaid kui ka tegevustaseme ja finantsilise kestlikkuse mõõdikuid. Tegevusmõõdikud kajastavad finantslahenduste rakendamise mahtu ja ulatust, tulemusnäitajad tegevuse mõju ning finants- ja riskinäitajad tagavad tegevuse kestlikkuse ja vastutustundliku juhtimise. Mõõdikute süsteem loob aluse MES-i tegevuse tulemuslikkuse järjepidevaks hindamiseks ning toetab juhtimisotsuste tegemist.

3.3 Finantsraamistik

Tegutseme isemajandavana, tegevuse eelduseks on kapitali säilimine, riskide teadlik juhtimine ning finantslahenduste pikaajaline toimivus. Strateegiaperioodil 2026–2031 on kavandatud bilansimahu järjepidev kasv, mis peegeldab tegevuse mahu suurenemist ja rolli tugevnemist maapiirkondades tegutsevate ettevõtjate rahastamisel.

Laenu- ja käendusportfelli arendatakse viisil, mis tagab vahendite ringluse ning võimaldab uute investeeringute rahastamist ilma täiendava riigieelarvelise toetuseta. Finantseerimisportfelli juhtimine põhineb teadlikul riskijuhtimisel ning konservatiivsel allahindluste ja reservide moodustamise poliitikal.

MES hoiab kapitali adekvaatsuse taset üle kehtestatud miinimumnõude, säilitades strateegiaperioodil tugeva finantspuhvri. See loob eeldused tegutseda operatiivselt, paindlikult nii turutsüklite kui ka kriisiolukordade ajal.

Finantsraamistik toetab põhimõtet, et MES-i tegevus on sihitud, mõjus ja riskiteadlik, finantsiliselt põhjendatud ja pikaajaliselt isetasuv. Selline juhtimisraamistik tagab, et MES suudab täita oma rolli kapitalile ligipääsu parandamisel ja maapiirkondade ettevõtjate toetamisel ka pikemas perspektiivis.

4. JUHTIMINE, KOOSTÖÖ JA VÕIMEKUS

Strateegia elluviimine põhineb selgel vastutuse jaotusel, läbipaistval juhtimisel ning regulaarsel tulemuste hindamisel. Nõukogu suunab ja teostab järelevalvet strateegia täitmise üle, juhatus vastutab strateegiliste eesmärkide saavutamise, finantsilise kestlikkuse ja riskijuhtimise eest.

Osapoolte ootused annavad aluse tegevuste kujundamiseks. REM on MES-i asutajaõiguste teostaja ning strateegilise tegevuse peamine suunaja. Asutaja ootused loovad raamistiku, mille järgi MES kujundab oma põhitegevused ja arendab finantslahendusi:

- maapiirkondade majandusliku arengu ja regionaalse tasakaalu toetamine;
- maapiirkondade ettevõtjate kapitalile ligipääsu parandamine ja turutõrgete leevendamine;
- Euroopa Liidu finantsinstrumentide tõhus, läbipaistev ja mõjus rakendamine;
- finantsilise kestlikkuse ja vastutustundliku riskijuhtimise tagamine;
- teenuste ja digivõimekuse arendamine, et muuta taotlemisprotsess ettevõtjale lihtsamaks.

Strateegia kujundamisel on arvestatud koostööpartnerite ja sidusgruppide sisendiga. Huvipooled kinnitavad MES-i rolli olulisust maaettevõtluse toetamisel ning hindavad senist tegevust positiivselt. Samas nähakse võimalusi teenuste paindlikkuse, kiiruse ja kättesaadavuse edasiseks arendamiseks, koostöö tugevdamiseks ning sektori vajadustele vastavate lahenduste kujundamiseks. Oluliseks peetakse ka regulaarset dialoogi koostööpartneritega ning menetlusprotsesside lihtsustamist, et parandada teenuste selgust ja nähtavust ning toetada ettevõtjate kestlikkust.

MES-i tugevuseks on maapiirkondades tegutsevate ettevõtjate spetsiifika tundmine ja võimekus reageerida kiiresti kriisiolukordades. MES arendab andmepõhist juhtimist, digitaliseeritud teenuseid ning kliendikeskset lähenemist, et suurendada tegevuse mõju ja tõhusust.

MES-i tegevuse aluseks on tuumvõimekused, mis eristavad sihtasutust ja on strateegilise tegevuse keskmes:

1. Finantsvõimekus

Kapitali olemasolu tagab MES-i finantsilise kestlikkuse ja isetasuvuse ning võimaldab pakkuda finantseerimislahendusi, mis oleks maapiirkondade ettevõtjatele muidu turult kättesaamatud.

2. Valdakonnakompetents

MES-i töötajad on kompetentsed ja pühendunud, valdavad finantsinstrumente, maaettevõtluse eripärasid ning regulatiivseid nõudeid, mis võimaldavad pakkuda kvaliteetset teenust ja hinnata ettevõtjate olukorda terviklikult. Suudame hinnata keerukaid finantsriske, hallata pikaajalisi finantsvarasid ning reageerida kiiresti nii turumuutustele kui ka kriisiolukordadele. Mõistame maaettevõtjate vajadusi ning reageerime paindlikult ja kiiresti muutuvatele olukordadele.

3. Koostöö ja usaldusväärsus

Oleme usaldusväärne koostööpartner, panustame pikaajalistesse ja vastastikku kasulikesse partnerlussuhetesse. Koostöövõimekus suurendab meie tegevuse mõju maapiirkondades.

5. MÕJU

Strateegiaperioodi lõpuks on MES-i tegevuste mõju nähtav nii maaettevõtjate investeringute mahus kui ka ettevõtlus- ja elukeskkonna kvaliteedis. MES aitab kaasa sellele, et kapital on kättesaadav biomajanduse ja maapiirkonna ettevõtjatele sõltumata ettevõtte asukohast ning elujõulised projektid ei jää rahastuse puudumise tõttu ellu viimata.

MES-i mõju avaldub eelkõige:

- regionaalse majandustegevuse tugevnemises;
- ettevõtete tootlikkuse ja lisandväärtuse kasvus;
- kriisiolukordades ettevõtete tegevusvõime säilimises;
- erasektori kapitali võimendamises ja riskide jagamises;
- finantsinstrumentide jätkusuutlikus ja isetasuvas toimimises.

MES-i jaoks on oluline, millist maapiirkonna ettevõtluse ja elukeskkonna muutust tegevus loob. Strateegiaperioodil hinnatakse mõju maakondadesse tehtud investeringutele, ettevõtete kestlikkusele ja tootlikkusele, kriisikindlusele ning erasektori kapitali võimendamisele. MES-i eesmärk on lisaks finantslahenduste pakumisele finantseerimiskeskonna soodustamine, mis võimaldab maapiirkondade ettevõtlusel ja elukeskkonnal edeneda kestlikult ja konkurentsivõimeliselt.